

اسناد منتشر نشده از تاریخ شوشتر

تألیف:

سعید زاهد زاده

و

دکتر مسعود ولی عرب

دبیر تاریخ آموزش و پرورش خوزستان

سرشناسه: زاهدزاده، سعید، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: اسناد منتشر نشده از تاریخ شوشتر/تالیف سعید زاهدزاده و مسعود ولی عرب.

مشخصات نشر: قم: میراث ماندگار، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۸۴ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۵۰-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۸۳ - ۸۴.

موضوع: شوشتر - تاریخ Shushtar (Iran) -- History

شناسه افزوده: ولی عرب، مسعود، ۱۳۶۶ -

رده بندی کنگره: DSR۲۰۹۷

رده بندی دیویی: ۵۳۴۶/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۰۲۰۷۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

نام کتاب: اسناد منتشر نشده از تاریخ شوشتر

مؤلف: سعید زاهدزاده، دکتر مسعود ولی عرب

ناشر: میراث ماندگار

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

شمارگان: ۲۰۰

چاپخانه: وفا

قیمت: ۶۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۵۰-۵

مرکز پخش: قم، ساختمان ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۱۸

انتشارات میراث ماندگار: ۳۷۸۴۲۳۹۸ - ۰۲۵

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه
۹.....	موقعیت و حدود جغرافیای شوشتر
۱۱.....	باغ های شوشتر
۱۲.....	سندی تاریخی از گنبد
۱۴.....	اسناد تاریخی شوشتر از دوره صفویه تا اواخر افشاریه
۱۵.....	سندی از دوره صفوی در شوشتر
۲۰.....	اسناد تاریخی
۲۱.....	روان نویسی سند
۲۲.....	حاشیه سند
۲۳.....	سندی افشاریه (۲)
۲۵.....	روان نویسی سند
۲۷.....	اسنادی درباره تجارت در شوشتر
۲۸.....	اسناد تاریخی
۲۹.....	الواصل (رسید)
۳۰.....	شوشتریان هند
۳۲.....	چگونگی راهیابی به بمبئی
۳۳.....	تاسیس کمپانی جهازات خلیج فارس

۳۵	 فعالیتهای تجاری
۳۶	 ویژگی های فردی
۳۷	 سرانجام کار حاج سلطانعلی شوشتری
۳۸	 آقا محمد جعفر ملک التجار
۴۴	 حاج سلطان حسین شوشتری
۵۱	 حضور تاجران شوشتری در انجمن مظفری کلکته
۵۳	 سندی از خرید غلام
۵۵	 روان نویسی سند
۵۷	 برات
۵۷	 روان نویسی سند
۵۸	 قرض
۵۹	 هو
۶۰	 بیع شرطی
۶۳	 صلح نامه
۷۰	 فرمانی از ناصرالدین شاه
۷۱	 نقش مُهر
۷۳	 حاج علی اکبر کریمی شوشتری
۷۶	 پیش نویس نامه ای از آقا شیخ محمد مهدی شرف الدین
۷۹	 پیوست
۸۳	 منابع و مأخذ

مقدمه

شوشتر یکی از شهرهایی که عنوان کرسی یا جامع خوزستان بوده است در برخی از دوره های تاریخی، مرکز این ایالت به شمار می آمده است در اواخر دوره ساسانی، هرمزان حاکم شوشتر شد و با استفاده از موقعیت استراتژیک (سوق الجیشی) و جغرافیای این شهر تسلط و نظارت خویش را بر سایر شهرهای ایالت خوزستان گسترش داد.

با ورود اعراب مسلمان به ایران شوشتر یکی از شهرهایی بود که در برابر مسلمانان مقاومت کرد بعد از آنکه مسلمانان در سال ۵۲۱ ه.ق شوشتر را فتح کردند ابوموسی اشعری به عنوان والی شوشتر منصوب شد.

در دوران خلافت اموی و عباسی شوشتر بخشی از قلمرو خلفا محسوب می شده است در دوره آل بویه، توسعه اقتصادی شوشتر بر پایه منسوجات استوار بوده است از مهمترین این منسوجات دیبای شوشتر را می توان ذکر کرد.

در یک پژوهش تاریخی، کلیه عناصر و عوامل اقلیمی، جغرافیایی، نژادی، تاریخی و فرهنگی مورد توجه بوده و هر کدام از این عوامل ایفاگر نقشی حیاتی است، لذا برای یک مطالعه تاریخی در هر زمان و برهه ای ناگزیر به مطالعه کلیه ویژگی های مختلف یک جامعه و شرایط شکل گیری آن هستیم.

شوشتر، شهری تلفیقی از دژ و بازار بوده است. قلعه ای که جهت گیری سیاسی ویژه داشته است و بازاری که در راستای اقتصادی معین، گام بر می داشته است. بازارشهر، دو نقش همزمان داشته است، هم میدان مشق نظامی و

شورای نظامی بوده است و هم مکانی برای مبادله اقتصادی میان ساکنان این شهر بوده است.

پیوند میان قلعه نظامی و جمعیت اقتصادی، امر پیچیده ای است اما همواره در شکل و ترکیب شهر نقش بسیار مهم و ضروری بوده است. در اراضی شهری، مناطق کشتیرانی، محل تقاطع رودخانه ها، امکان رشد و تحول بی نظیری وجود داشته است چنین شهرهای جایگاه تجارت و قدرت سیاسی داشته اند. باید اشاره نمود که یکی دیگر از عوامل موثر در شکوفایی و تحول گوناگون در شوشتر، اقتدار سیاسی - نظامی گروهی بوده است که با حکومت آنان، بنیان شهر و رشد شهری روی داده است

موقعیت و حدود جغرافیای شوشتر

شوشتر با مساحت ۲۴۳۶ کیلومتر مربع در شمال استان خوزستان و بین ۴۸ درجه و ۳۵ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ و ۳۱ درجه و ۳۶ دقیقه شمالی از خط استوا قرار دارد.

جمعیت شوشتر بر اساس سرشماری ۱۳۸۵ شمسی، ۱۸۵ ۶۲۴ نفر بوده است و پنجاه و هفتمین شهر از نظر جمعیت در کشور و در استان خوزستان چهارمین شهر بزرگ از نظر جمعیت محسوب می شود.

موقعیت شوشتر در استان خوزستان، شمال است از نظر طبیعی دامنه ی پایانی کوه های زاگرس، مرز شرقی آن و رودخانه دز مرز غربی این شهرستان را تشکیل می دهد.

میانگین ارتفاع شوشتر از سطح دریا، ۱۵۰ متر و ارتفاع نقطه مرکزی آن، از سطح دریا ۶۵ متر است. فاصله شوشتر تا اهواز ۸۵ کیلومتر و تا تهران، ۸۳۱

کیلومتر و تا خلیج فارس ۲۲۲ کیلومتر است.

شوشتر تا سال ۱۳۸۳ ش دارای بخش های مرکزی و گتوند بود اما با تبدیل شدن بخش گتوند به شهرستان گتوند، اینک شهرستان شوشتر دارای بخش های مرکزی به مرکزیت شوشتر و شادروان به مرکزیت گوریه «بر وزن حوریه» است. شوشتر با شهرستان های اهواز، دزفول، مسجدسلیمان، شوش و گتوند هم مرز است.^۱